

***Statenstuk* 2003-59**

Cofinanciering INTERREG-project Oranjerie en completeren tuin De Buitenplaats te Eelde

---

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Cultuur en Welzijn op 7 mei 2003
- provinciale staten op 26 mei 2003
- fatale beslisdatum:

Voorgestelde status: **A-stuk**

Behandeld door mevrouw K.J. Tap, telefoonnummer (0592) 365433

Inleiding

De Stichting Het Nijsinghuis heeft, in het kader van het INTERREG-IIIa-programma, bij de Eems Dollard Regio (EDR) een projectvoorstel ontwikkeld samen met de Duitse Stadt Papenburg. Beide partners hebben plannen om oranjerieën te bouwen in de tuinen bij hun museum c.q. buitenplaats. Daarbij ziet men mogelijkheden tot grensoverschrijdende samenwerking.

Voor het museum De Buitenplaats houden de plannen in, de bouw van een oranjerie (in de stijl van het naastgelegen Nijsinghuis) bedoeld om groepen te ontvangen die het museum/de tuin willen bezoeken. In de oranjerie wil men ook educatieve programma's gaan organiseren, gericht op met name scholieren.

De huidige functies van het museum worden versterkt, ook omdat de nieuwe accommodatie uitbreiding mogelijk maakt van de horeca- en winkelvoorziening. De accommodatie leent zich ook voor culturele activiteiten, speciale ontvangsten en gebruik door derden. Verder wordt het terras voorzien van een overkapping (om het buitenseizoen te verlengen) en vindt aanpassing van de tuin plaats rond het nieuwe gebouw.

De stichting gaat uit van een toename van het bezoek. Men verwacht nieuwe doelgroepen (groepen), en rekent op extra bestedingen (langer verblijf) in en buiten het museum. De investering zal dan een positieve bijdrage leveren aan de exploitatie van het museum De Buitenplaats.

Vooralsnog gaan wij ervan uit dat financiering vanuit Kompas niet tot de mogelijkheden behoort.

Om de voortgang van het project niet te vertragen, verdient het aanbeveling dit project "mee te nemen" bij de besluitvorming over de besteding Flexibel krediet in het kader van de Voorjaarsnota en daar een principebesluit te laten nemen.

De totale kosten worden geraamd op € 450.000,--. Gerekend wordt op een INTERREG-bijdrage van 40%, is € 180.000,--. De stichting kan zelf, met behulp van sponsors, € 170.000,-- bijdragen en er resteert een gat van € 100.000,-- waarvoor cofinanciering wordt gevraagd.

Van provinciezijde is duidelijk gemaakt dat er ook sprake zal moeten zijn van een substantiële gemeentelijke bijdrage in deze regionale cofinanciering. Uitgangspunt is dat de gemeente Tynaarlo in ieder geval € 25.000,-- bijdraagt. Hierover zal binnenkort een bestuurlijk overleg plaatsvinden.

Advies

Voor de gevraagde regionale cofinanciering van dit INTERREG-IIIa-project in principe een bedrag van € 75.000,-- beschikbaar stellen, onder voorwaarde dat:

- de EDR in juni 2003 een positief besluit neemt over eenzelfde aanvraag
- de gemeente Tynaarlo ook € 25.000,-- bijdraagt

Dit bedrag ten laste brengen van het fonds Flexibel krediet

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Versterking en kwaliteitsverbetering culturele infrastructuur.

Bevordering cultuurbereik.

Bevordering dagtoerisme, extra bezoek en besteding.

Bevordering uitvoering INTERREG-programma.

Argumenten

1. *Museum De Buitenplaats is een belangrijk, geregistreerd museum voor Drenthe met een grote regionale en nationale uitstraling.*
2. *Versterking en kwaliteitsverbetering zullen de positie van het museum nog verder verbeteren.*
3. *De accommodatie biedt de mogelijkheid om educatieve programma's te kunnen organiseren voor onder meer scholieren.*
4. *Deze investeringen biedt het museum mogelijkheden tot extra inkomsten.*
5. *De grensoverschrijdende activiteiten zullen bijdragen aan bekendheid bij en bezoek uit Duitsland.*
6. *Een en ander zal leiden tot meer toeristisch bezoek en bestedingen.*
7. *De verwachte resultaten zullen nog concreet gemaakt worden.*
8. *Door middel van cofinanciering wordt bevorderd dat geschikte projecten kunnen worden uitgevoerd in het kader van de gewenste grensoverschrijdende samenwerking en daarmee wordt de uitvoering van het INTERREG-programma bevorderd.*

Uitvoering

Na goedkeuring van de plannen door de EDR, behandeling medio juni 2003, zal de uitvoering plaatsvinden in opdracht van het bestuur van de Stichting Nijsinghuis.

Tijdsplanning

Start uitvoering bij voorkeur voor de zomer 2003, afronding ook in 2003 verwacht.

Financiën

Totala kosten	€ 450.000,--
Externe kosten	€ 375.000,--
Kosten voor de provincie	€ 75.000,--

Uit het budget: Fonds flexibel beleid.

Monitoring en evaluatie

Gebeurt door EDR.

Extern betrokkenen

Stichting Nijsinghuis
Diverse sponsors
EDR
Duitse partners

Communicatie

Via EDR

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 16 april 2003, kenmerk 15/6.14/2003002796;

BESLUITEN:

een bedrag van € 75.000,-- beschikbaar te stellen uit het Fonds flexibel beleid voor de regionale co-financiering van het project Oranjerie De Buitenplaats te Eelde in het kader van het INTERREG-III-A-programma, onder voorwaarde dat:

- de Eems Dollard Regio in juni 2003 een positief besluit neemt over eenzelfde aanvraag;
- de gemeente Tynaarlo ook € 25.000,-- bijdraagt.

Assen, 26 mei 2003

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

cs/ck/coll.

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Drenthe
Provinciehuis
Postbus 122
9400 AC ASSEN

PROV. BESTUUR VAN DRENTE	
No.	200300279b
ingek.	18 MRT 2003
Class nr.	
TE BEH. DOOR:	EC. p. K. van

Eelde, 18 maart 2003

Betreft: aanvraag co-financiering Interreg IIIA-subsidie E.D.R.

ontvangstbevestiging
Ja / Nee

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Op 20 februari 2003 hebben wij als Bestuur van Stichting Het Nijsinghuis, belast met de directie van Museum De Buitenplaats, mede namens de Stadt Papenburg een subsidie-aanvraag bij de Europese Unie in het kader van Interreg III A ingediend bij de EDR in Nieuweschans. Op advies van medewerkers van de EDR wenden wij ons hierbij tot de Provincie Drenthe met een verzoek tot co-financiering.

Wij willen u verzoeken bij te dragen aan de kosten van het project "Oranjerie en completering tuin Museum De Buitenplaats, Eelde". Dit project bestaat uit de volgende elementen:

1	architectuur en bouw Oranjerie (inclusief voorbereidingskosten: bouwvergunning € 1.318,-; architect Kouwen € 5.500,-; totaal € 6.818)	€ 327.300,-
2	Luifel terras Oranjerie	€ 20.000,-
3	Tuinaanleg rondom Oranjerie	€ 45.000,-
4	Inrichting Oranjerie	€ 56.415,-
5	Overige voorbereidingskosten over de punten 1 t/m 4 (reiskosten: € 1.585,-; port/telefoon/foto's: € 117,-; architect Copijn: € 600,-)	€ 2.302,-
		-----+
	Totaal	€ 451.017,-
	afgerond	€ 450.000,-

Bij een 40%-subsidie van de E.D.R. op deze totale kosten resteert, na aftrek van onze eigen middelen, verkregen uit fondsen en particuliere giften, van € 170.000,-, een tekort van € 100.000,-. Hiervoor vragen wij de Provincie naar mogelijkheden voor een financiering van dit tekort. In bijlage I vindt u een kostenopgave en een korte toelichting op de onderdelen 1 t/m 5, in bijlage II treft u een overzicht aan van deze eigen middelen.

Ons project is samengevoegd met een aanvraag van de Stadt Papenburg in Emsland in Duitsland met de titel "Instandsetzung der historischen barocken Gartenanlage Altenkamp mit Gartenpavillon" in Aschendorf bij Papenburg (contactpersoon Dr. Rainer Krieger, Kulturreferent Papenburg).

Ons gezamenlijke project hebben wij de naam gegeven: "Entwicklung historischer Gartenanlagen für eine touristische Nutzung".

De twee projecten hebben opvallende overeenkomsten. In beide gevallen gaat het om Oranjerieën en reconstructies van historische tuinen bij buitenplaatsen. Beide complexen hebben thans een cultuurtoeristische functie, waar men een belangrijk oud huis met wandschilderingen kan bezichtigen. Daarenboven kan het publiek men in Gut Altenkamp en in het paviljoen van Museum De Buitenplaats kunstexposities bezoeken. Verder vinden op beide locaties muziekkuitvoeringen

plaats. Het ligt in de bedoeling dat Papenburg en Museum De Buitenplaats op al die gebieden in de toekomst gaan uitwisselen en samenwerken.

Graag geven wij hierbij een korte onderbouwing van het economische en cultuurtoeristische belang van het Nederlandse projectdeel "Oranjerie en completering tuin Museum De Buitenplaats, Eelde". Bijgevoegd (III) is de "Samenvatting economisch spin-off onderzoek" van voorjaar 2002 en uitgevoerd door drs G. Ypma en drs R.L.C.I. Juliën van de Economische Afdeling van de Wetenschapswinkel van de Rijks Universiteit te Groningen. De conclusie en het advies van dit onderzoek luiden:

"De omgeving profiteert van Museum De Buitenplaats en zou er nog aanzienlijk meer van kunnen profiteren bij ontwikkeling en uitvoering van nieuwe activiteiten door het museum".

Het project "Oranjerie en completering tuin Museum De Buitenplaats, Eelde" sluit hierop naadloos aan. Dat is geen toeval maar gevolg van beleidsplannen voor de komende vijf jaar, die de Directie / het Bestuur opstelde in nauw overleg met de Raad van Toezicht van Stichting Het Nijsinghuis. Zie voor samenstelling en namen van de leden van de Raad van Toezicht pagina 1 van onze brochure uit 2001 "Museum voor figuratieve kunst, De Buitenplaats te Eelde", die hierbij gaat (bijlage IV).

In architectonisch opzicht vormt de Oranjerie een stijlvolle pendant van het -aan de noordzijde van het Nijsinghuis gelegen- koetshuis. Voor tuinliefhebbers vormt de Oranjerie tegelijk een belangrijk, zo niet onmisbaar element van de klassieke tuin.

Door bezoek aan de Oranjerie wordt het aanbod aan de bezoeker gedifferentieerder en het verblijf daardoor langduriger. Dit zal met name groepen sneller motiveren om een bezoek aan Eelde te brengen.

Door doelgericht gebruik versterkt de Oranjerie daarenboven de museumfunctie, dankzij uitbreiding en intensivering van activiteiten. Deze laten zich als volgt omschrijven:

- Zaalhuur

Thans kunnen we alleen 's avonds, dus buiten openingstijden, ruimte bieden aan exclusieve ontvangsten. Met de Oranjerie kunnen we derhalve inspelen op de bestaande vraag van verschillende bedrijven, instanties en particulieren.

- Extra verkooppunt

Door in de Oranjerie en de daarbij gelegen gemetselde kweekbakken planten en zaden te verkopen van de nu reeds veelgevraagde 'highlights' uit de bloemenborders van de museumtuin, ontstaat naast de museumwinkel (vnl. verkoop van boeken, kaarten, design en op bescheiden schaal kunst) een tweede verkooppunt in het museumcomplex.

Ons doel is om ook andere artikelen te verkopen die in relatie staan met de museumtuin en met de inrichting van de Oranjerie, zoals tuindecoratie, terracotta vazen etc.

- Intensivering andere museumfuncties: museumrestaurant en -winkel

Wie de Oranjerie reserveert, zal naar verwachting ook van andere faciliteiten gebruik willen maken. De functie van het museumrestaurant kan dankzij de Oranjerie worden uitgebreid.

Het museumrestaurant zal ook (groeps)lunches en buffetten aanbieden in de Oranjerie.

Geïnteresseerde personen en bedrijven kunnen met de museumwinkel en de 'tuinwinkel' overleggen over bijvoorbeeld verrassings- of informatiepakketten.

Kortom: naast de opbrengsten van zaalhuur wordt ook anderszins de exploitatie van het museum versterkt.

- Groei deelname aan bestaande activiteiten museum.

Er is veel vraag naar de mogelijkheid om een publiek toegankelijk evenement, bijvoorbeeld een zondagmiddag- of avondconcert, te combineren met een besloten ontvangst. De Oranjerie maakt dit mogelijk.

- Organisatie nieuwe museumactiviteiten op maat.

Ook zullen besloten ontvangsten –in overleg- worden gekoppeld aan museumactiviteiten op maat , zoals gespecialiseerde rondleidingen.

- Rondleidingen voor groepen

Om rondleidingen in het museumpaviljoen, de museumtuin en het Nijsinghuis meer verdieping te kunnen geven, biedt de Oranjerie de mogelijkheid de groepen van tevoren in te leiden op de beoogde rondgang.

- Educatieve bijeenkomsten.

Thans kunnen schoolgroepen alleen op maandag, als het museum gesloten is, worden ontvangen.

Wij streven ernaar, de Oranjerie ook in te zetten voor educatieve doeleinden. Naast de groei van het aantal basisschoolgroepen denken we ook aan ontvangst van middelbare scholen, onderwijs aan volwassenen, inhoudelijke inleidingen voor vakgroepen en bijvoorbeeld workshops.

- Onafhankelijkheid van het weer; mogelijkheid grootschaliger groepsontvangsten: de luifel.

Met de aanwezigheid van een terras met luifel voor de Oranjerie zijn we minder afhankelijk van weersomstandigheden. We kunnen in het zomerseizoen ook grotere groepen ontvangen.

- Inrichting gebied direct rondom de Oranjerie.

De tuinaanleg direct rondom de Oranjerie is noodzakelijk om de Oranjerie te integreren met de reeds bestaande museumtuin. Dit gebied ligt thans braak. (Zie plattegrond ontwerp-tekening, bijlage V.)

Bij bovenstaande doelen sluit de visie aan dat kwaliteitsverhoging positief bijdraagt aan het culturele klimaat in onze regio en tegelijkertijd aan een toename van het museumbezoek.

Kortom, wij willen met het project "Oranjerie en completering tuin Museum De Buitenplaats, Eelde" de kwaliteit verhogen van wat het museum en ook de regio te bieden heeft.

Met deze korte toelichting hopen wij de toegevoegde waarde van de elementen van ons project duidelijk gemaakt te hebben. Dit project is noodzakelijk onderdeel van de realisatie van een innovatief museumbeleid. En daarmee lijkt wellicht zelfs 50% groei in een aantal jaren haalbaar. De economische spin-off in de regio zou daarmee gelijke tred houden.

In de hoop op een positieve reactie van de Provincie op ons verzoek tot co-financiering van onze E.D.R.-aanvraag, tekenen wij,
met gevoelens van hoogachting,

Bestuur Stichting Het Nijsinghuis / Directie Museum De Buitenplaats

drs J.M van Groeningen-Hazenber

drs J.J.W.P. van Groeningen

Bijlagen:

- I - Korte beschrijving van de afzonderlijke elementen
- II - Overzicht eigen middelen Museum de Buitenplaats a € 170.000,-
- III - Resultaten van Spin-off onderzoek
- IV - Brochure
- V - Ontwerp Oranjerie ir. F. Kipp en B. Kouwen

RESULTATEN SPIN-OFF ONDERZOEK, de bestuurlijke en economische betekenis van Museum De Buitenplaats

Hieronder volgt een samenvatting van de onafhankelijke onderzoeksresultaten, die begin 2002 werden geproduceerd door drs. G. Ypma en drs. R.L.C.I. Juliën van de Economische Afdeling van de Wetenschapswinkel der Rijksuniversiteit Groningen en gepresenteerd aan het bestuur van de Stichting Het Nijsinghuis, de rechtspersoon waaronder het museum valt.

De onderzoekers konden putten uit interne stukken van het museum, zoals jaarstukken en uitslagen van bezoekersenquetes. Daarnaast hebben zij onder andere ondernemers in de omgeving enqueterd. Als toetsing voor hun uitslagen zijn onderzoeksresultaten gebruikt van bijvoorbeeld het Groninger Museum (inhoudelijk vergelijkbaar) en de Hortus in Haren (vergelijkbare locatie).

De Wetenschapswinkel heeft de economische effecten van Museum De Buitenplaats op de directe omgeving onderzocht aan de hand van drie insteken:

A - uitgaven van bezoekers binnen het museum

B - bestedingen van bezoekers buiten het museum

C - indirecte economische effecten van de aanwezigheid van Museum De Buitenplaats

A - De gemiddelde besteding per bezoeker IN Museum De Buitenplaats in 2001 bedraagt 9,43 euro. Deze besteding omvat uitgaven aan entree, winkel, horeca en incidenteel (o.a. kunstaankopen).

B - De gemiddelde besteding per bezoeker BUITEN het museum, opgesplitst in overnachting (€ 2,93), consumpties (€ 8,62), winkelen (€ 2,50), andere toeristische attracties (€ 0,00) en vervoer (€ 0,64), in 2001 bedraagt in het totaal 14,69 euro.

Uitgegaan wordt van alle bezoekers, die vanbuiten de regio voor het museum naar deze omgeving komen. Zo'n 20% van de bezoekers komt uit de omgeving. Trekt men 20% van het totaal van € 14,69 af, dan blijft er per bezoeker van buiten de regio een gemiddelde besteding over van € 11,75.

De totale spin-off (A + B x het aantal entrees) komt hiermee voor 2001 op € 430.000, -.

C - Wat levert Museum De Buitenplaats indirect op voor de regio?

De *indirecte* spin-off effecten van Museum De Buitenplaats zijn in dit onderzoek niet gekwantificeerd. Hieronder worden een paar opgesomd.

- Bestedingen zoals dagelijkse boodschappen in het dorp door medewerkers en ongeveer 100 vrijwilligers.
- Bestedingen in de omgeving door Museum De Buitenplaats t.b.v. exploitatie en onderhoud.
- Impact van Museum De Buitenplaats op het imago van Eelde.

De onderzoekers vergeleken cijfers van Museum De Buitenplaats met gegevens uit spin-off onderzoeken van het Groninger Museum (hoogwaardige, hedendaagse kunst) en de Hortus Haren (ligging en bezoekers-profiel). Uit diverse berekeningen en betrouwbare schattingen concludeert de Economische Afdeling van de Wetenschapswinkel van de R.U.G., dat Museum De Buitenplaats voor Eelde en directe omgeving in 2001 in totaal economische spin-off (inclusief de geschatte indirecte spin-off) oplevert van € 690.000, -. Indien de bezoekersaantallen groeien kan dit bedrag volgens de onderzoekers in een paar jaar met 50% toenemen.

Conclusie en advies: de omgeving profiteert van Museum De Buitenplaats en zou er nog aanzienlijk meer van kunnen profiteren bij ontwikkeling en uitvoering van nieuwe activiteiten door het museum.

De onderzoekers stellen zich voor, dat zo'n innovatief beleid van Museum De Buitenplaats zich richt

Bijlagen

1. Subsidieaanvraag van 18 maart 2003
2. Toelichting en resultaten spin-off-onderzoek

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 16 april 2003
Kenmerk: 15/6.14/2003002796

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.D. Nauta, secretaris

cs/coll.